

Miroslaw Skarzyński¹

Henry Lloyd – łańcuchy zaopatrzenia

Fot. Bitwa pod Fontenoy. Źródło: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Battle_of_Fontenoy.jpg.

Henry Humphrey Evans Lloyd był Walijczykiem – oficerem i dyplomata, znanym teoretykiem wojskowym. Jego prace były studiowane m.in. przez G. Washingtona i G.S. Pattona oraz wykorzystane przez J.F.C. Fullera w rozwijaniu nauki wojennej². Uważa się, że w swoich pracach rozpatrywał problematykę logistyki³.

Kariera

H. Lloyd urodził się w 1718 roku w rodzinie pastora. Kształcił się w Jesus College w Oxfordzie. Jego początkowe wysiłki zostania oficerem w armii brytyjskiej, a następnie – francuskiej, zakończyły się niepowodzeniem, gdyż nie był w stanie kupić patentu oficerskiego. Po powrocie do macierzystej uczelni, przez rok wykładał geografii i inżynierię wojskową na zajęciach, które prowadził z oficerami. W 1745 roku został przyjęty do armii francuskiej i wziął udział w wojnie przeciwko Austrii. Awans na oficera uzyskał w korpusie inżynieryjnym, gdy wykonane przez niego szkice Bitwy pod Fontenoy, zwróciły uwagę jego francuskiego dowódcy. W stopniu kapitana służył w wojskach jakobitów Ch. Stuarta walczącego z Brytyjczykami, a majora – w armii francuskiej podczas oblężenia Bergen w 1747 roku, potem w armii pruskiej i od 1754 roku ponownie w armii francuskiej. Po powrocie do Anglii, udając kupca, prowadził rozpoznanie wybrzeża niezbędne dla lądowania desantu francuskiego.

W początkowym stadium Wojny Siedmioletniej, służył w stopniu podpułkownika w armii austriackiej (walczącej z armią pruską), na stanowisku kwatermistrza w sztabie marszałka polnego F. Moritza von Lacy. Po awansie do stopnia generała majora, Lloyd przeszedł do armii dotych-

czasowego przeciwnika, a jego przełożonym został Książę Brunszwik, Ferdynand. W 1763 roku miał wstąpić do armii portugalskiej, przygotowującej się do wojny z Hiszpanią, ale konflikt zakończył się, nim mógł objąć nowe stanowisko. Gdy wrócił do Anglii, łączył pisanie tekstów wojskowych z wykonywaniem misji dyplomatycznych i tajnych. Brał udział w negocjacjach dotyczących małżeństwa Króla Jerzego III i Księżnej Karoliny. W 1768 roku, podczas tajnej misji we Włoszech, organizował dostawy zaopatrzenia dla obrony Korsyki. Od 1773 roku służył w armii rosyjskiej walczącej przeciwko Turcji, a potem Szwecji, którą opuścił, gdy nie dostał orderu Św. Anny, z powodu braku „szlachetnego urodzenia”. Po kilku podróżach do Włoch, Hiszpanii i Gibraltaru, H. Lloyd umarł w Hadze w 1783 roku⁴.

Poglądy

H. Lloyd twierdził, że w każdej wojnie można wyróżnić dwie sfery⁵: 1) materialną (armia i uzbrojenie) – daje się ująć w określone reguły; 2) teoretyczną – polega na dostosowaniu zasad, na których opiera się nauka wojenna, do nieskończonej różnorodności powstających na wojnie sytuacji. Lloyd opracował teorię strategii, dokonał analizy czynników mających na nią wpływ oraz wyodrębnił sztukę operacyjną⁶. Dużo uwagi poświęcił przygotowaniu armii do wojny. Pisał, jak żołnierze powinni być szkoleni, uzbrojeni i wyposażeni zgodnie z wymogami pola walki i odpowiednio do warunków prowadzonych działań bojowych. Doceniał rolę czynnika moralnego i zalecał, żeby dowódcy wykorzystywali różne bodźce w motywowaniu żołnierzy do walki. W swoich rozważaniach podkreślał

znaczenie ruchliwości wojsk podczas prowadzonych kampanii i kalkulacji czasowo – przestrzennych, warunkujących sprawne przemieszczenie oddziałów. Pisał: „zwycięży ta armia, która najlepiej wykonuje marsze”, dlatego każdy oficer powinien znać matematykę⁷.

W wyniku analizy działań armii w toczonej wojnach, doszedł do wniosku, że użyciu dużych zgrupowań wojsk w działaniach wojennych towarzyszą narastające trudności w samodzielnym zaspokojeniu potrzeb materiałowych, z powodu niskiej wydolności tradycyjnego systemu zaopatrzenia wojsk, opartego na eksploatacji zasobów miejscowych, który z reguły sprowadzał się do pospolitego rabunku. Rozwiązanie problemu zaspokojenia, stosunkowo dużych, potrzeb materiałowych ówczesnych, licznych już armii, przedstawił w koncepcji „linia operacji”. Zaproponował w niej, aby armia biorąca udział w kampanii, posiadała odpowiednio zorganizowane, drożne połączenia wojsk z zapleczem (własne „łańcuchy zaopatrzenia”), umożliwiające ciągłe i terminowe dostawy środków materiałowych do oddziałów, co odciąży je od realizacji zadań zaopatrzeniowych, a zarazem uelastyczni ich działania, szczególnie na terytorium przeciwnika⁸.

Podsumowanie

Dużym osiągnięciem H. Lloyd'a było sformułowanie w koncepcji „linia operacji” – pierwowzoru łańcucha dostaw. Warte uwagi są również rozważania dotyczące zaspokajania potrzeb i przemieszczania wojsk oraz kalkulacji czasowo – przestrzennych, które rozwinięte przez H. Jomini'ego, dały początek teorii logistyki.

¹ Dr hab. M. Skarzyński jest pracownikiem Zakładu Organizacji i Zarządzania Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu oraz Zakładu Zarządzania Publicznego i Prawa Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego w Kaliszu (przyp. red.).

² Henry Lloyd (soldier), [http://en.wikipedia.org/wiki/Henry_Lloyd_\(soldier\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Henry_Lloyd_(soldier)) (dostęp: 04.07.2011).

³ B. Z. Szalek, *Logistyka. Wstęp do problematyki*, USZ, Szczecin 1994, s. 7.

⁴ Henry..., [http://en.wikipedia.org/wiki/Henry_Lloyd_\(soldier\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Henry_Lloyd_(soldier)) (dostęp: 04.07.2011).

⁵ L. Wyszczelski, *Historia myśli wojskowej*, D. W. Bellona, Warszawa 2000, s. 121.

⁶ *Wielka encyklopedia PWN*, T. 16, Wyd. Nauk. PWN SA, Warszawa 2003, s. 90.

⁷ L. Wyszczelski, *Historia...*, s. 121-122.

⁸ M. Guha, *Reimagining War in the 21st Century. From Clausewitz to network-centric warfare*, Routledge Critical Security Studies, Abingdon, Oxon 2011, s. 32; *A Dictionary of Military History*, Hartnolls Limited, Bodmin, Great Britain 1994, s. 460; *War and Military Theory. 18th Century*, <http://www.warandgamemsw.com/blog/608774-war-and-military-theory-18th-century/> (dostęp: 04.07.2011).